

ERHVERVSUDDANNELSER 3. april 2021

DEBATINDLÆG

Skrevet af

Jon Nielsen
Chefanalytiker

Mie Dalskov Pihl
Chef for registeranalyse

Dårligt nyt for den grønne omstilling: For få unge går den faglærte vej

Nye tal for tilmeldingen til ungdomsuddannelser viser, at én ud af fem unge vælger at tage en erhvervsuddannelse efter grundskolen. Det er dårligt nyt for den grønne omstilling. Vi har nemlig brug for flere faglærte for at kunne gennemføre den grønne omstilling.

Kontakt

Chefanalytiker

Jon Nielsen

📞 40 54 18 80

✉️ jn@ae.dk

Forleden offentliggjorde [Børne- og Undervisningsministeriet tal](#) for tilmeldingen til ungdomsuddannelserne blandt eleverne i 9. og 10. klasse. Det var dårlige nyheder.

” *Mange er måske ikke klar over det, men det er primært faglært arbejdskraft, der bliver brug for, når vi skal have grønnere energi, fødevarer, transport og så videre*

Senioranalytiker Jon Nielsen og chefanalytiker Mie Dalskov Pihl

Tallene viser, at 20 procent af afgangseleverne har tilmeldt sig en erhvervsuddannelse. Dermed stagnerer de nye tal på niveau med tallene fra 2018, 2019 og 2020.

Det er et problem, fordi vi generelt kommer til at mangle faglært arbejdskraft, men det også et problem for den grønne omstilling. Mange er måske ikke klar over det, men det er primært faglært arbejdskraft, der bliver brug for, når vi skal have grønnere energi, fødevarer, transport og så videre.

I Arbejderbevægelsens Erhvervsråd har vi regnet på tre forskellige planer for den grønne omstilling. De tre planer er udarbejdet af henholdsvis [3F, Fagbevægelsens Hovedorganisation](#) (FH) og [Ingeniørforeningen](#) (IDA). Hver især har de givet deres omfattende bud på, hvordan omstillingen af Danmarks økonomi kan se ud.

Den grønne omstilling skaber jobs

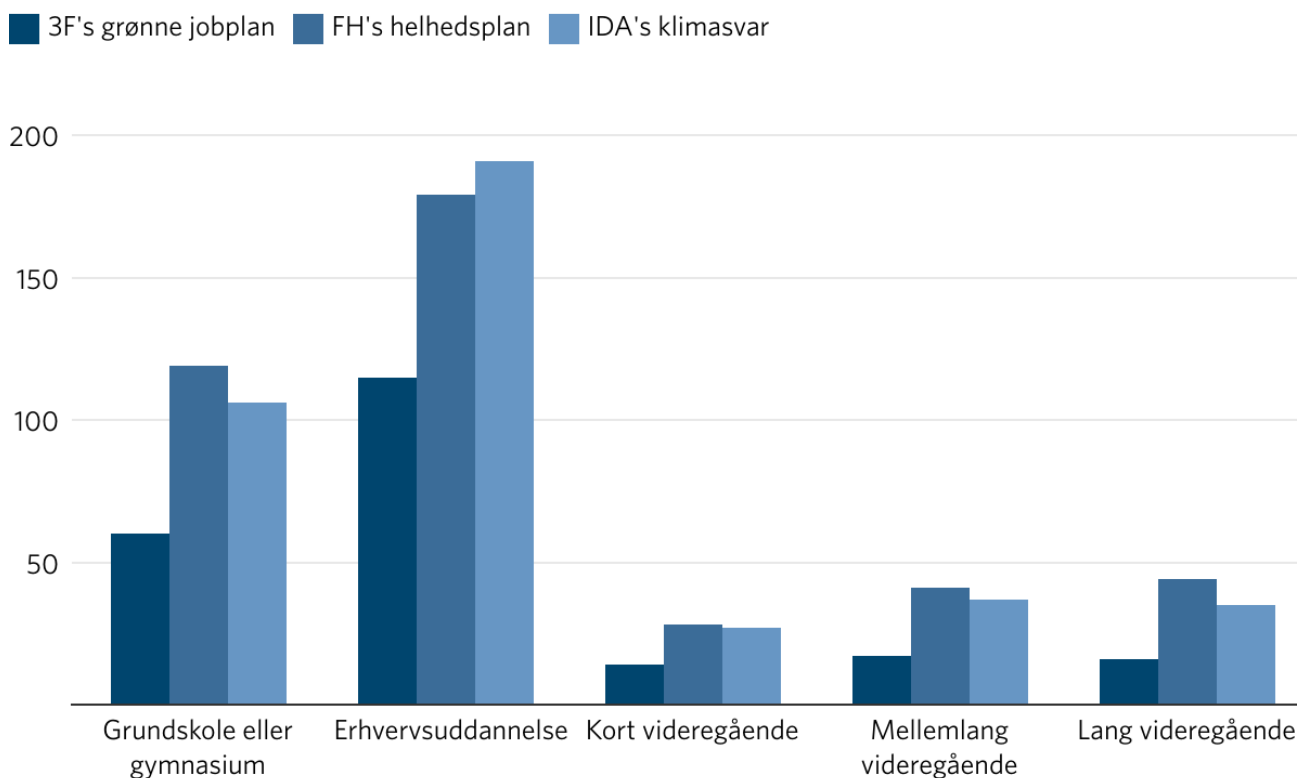
Den første konklusion er, at den grønne omstilling skaber jobs. De tre planer er forskellige og kræver ikke den samme mængde arbejdskraft, men de peger samstemmende på, at den grønne omstilling bliver en motor for jobvæksten snarere end en motor for jobdød. Helt konkret skønner de planer, at omstillingen vil skabe mellem 200.000 og 400.000 nye årsværk.

Det andet er, at den grønne omstilling især vil trække på den faglærte arbejdskraft. I alle tre planer har man nemlig delt de kommende jobs ud på uddannelsesniveau, hhv. grundskole, erhvervsuddannelse, kort, mellemlang og lang videregående uddannelse. Der er markant jobskabelse i alle grupper, men i alle tre planer ligger den helt store jobvækst blandt de erhvervsuddannede: Her skabes der ifølge de tre planer et sted mellem 115.000 og 191.000 årsværk. Når vi skal have sat ladestandere op over hele landet, kræver

det elektriskere. Når vi skal renovere boliger, kræver det tømrere, glarmestre og vvs-montører. Og vindmøller producerer ikke sig selv. Der skal vindmølleoperatører til.

Den grønne omstilling kræver faglært arbejdskraft

Figuren viser typen af job, der bliver skabt af den grønne omstilling, fordelt efter uddannelsesbaggrund (målt i 1.000 årsværk).

Anm.: Beregnet ved hjælp af Danmarks Statstiks input-output-model samt uddannelsesfordelingen i 2019.

Grafik: Arbejderbevægelsens Erhvervsråd • Kilde: AE på baggrund af 3F, FH og IDA samt Danmarks Statistik

Alt i alt står faglærte for omkring halvdelen af jobbene i de tre planer, mens de aktuelt udgør knap en tredjedel af beskæftigelsen.

Der bliver i forvejen rift om de faglærte frem mod 2030. Vores fremskrivninger viser, at Danmark vil komme til at mangle i omegnen af [99.000 faglærte i 2030](#). Mange faglærte går nemlig på pension i de kommende år, og der bliver ikke uddannet nye i samme tempo.

Når afgangseleverne ikke har valgt erhvervsuddannelserne til i højere grad, betyder det, at det heller ikke bliver i år, at den udvikling bliver vendt. Dermed kommer den grønne omstilling til at kæmpe med resten

af økonomien om et stigende antal faglærte. Det kan forsinke vores vej mod klimamålene.

Mange faglærte i "grønne virksomheder"

Det er ikke kun i et fremadrettet perspektiv, at den grønne produktion vil kræve faglærte. Allerede i dag er de faglærte overrepræsenteret i det, som Danmarks Statistik klassificerer som "grønne virksomheder". Det er virksomheder såsom Vestas og Rockwool, der leverer de varer og tjenester, som gør det muligt for os andre at bruge færre ressourcer og skåne miljøet.

” Hvis de virksomheder, der især fokuserer på grønne varer og tjenester, har vanskeligt ved at skaffe den fornødne arbejdskraft, så kan det også lægge en dæmper på udviklingen og udbredelsen af nye grønne teknologier

Senioranalytiker Jon Nielsen og chefanalytiker Mie Dalskov Pihl

Faglærte udgør 45 procent af beskæftigelsen i grønne virksomheder – 7 procentpoint mere end i andre virksomheder. Det har [Concito](#) vist, og man finder det samme mønster, hvis man kun sammenligner virksomheder inden for [industribranchen](#). Manglen på faglærte kan derfor hæmme de grønne virksomheders produktionsmuligheder.

Medarbejderne i landets virksomheder ligger ofte inde med konkret indsigt i, hvor virksomhederne kan forbedre deres produkter og [spare på deres klimaaftryk](#). Hvis de virksomheder, der især fokuserer på grønne varer og tjenester, har vanskeligt ved at skaffe den fornødne arbejdskraft, så kan det også lægge en dæmper på udviklingen og udbredelsen af nye grønne teknologier.

Derfor er det vigtigt for den grønne omstilling, for produktionen af grønne varer og for udviklingen af grønne teknologier, at vi får flere til at gå den faglærte vej. Hvis vi samtidig kan sikre, at flere unge i det hele taget får en uddannelse, så vil det også øge velstanden. I dag har cirka én ud af syv unge ikke en ungdomsuddannelse, når de fylder 30 år, og det er ikke prangende, når man [sammenligner med andre lande](#).

Vi skal udnytte, at den grønne omstilling vil skabe jobs og vækstmuligheder. Det skal vi udnytte ved at få endnu flere med på uddannelsesvognen.

Bedre til at fortælle om karrieremuligheder

Løsningen handler blandt andet om, at vi skal blive bedre til at fortælle om de gode karrieremuligheder, der ligger i erhvervsuddannelserne. Mulighederne bliver desværre alt for ofte overset, når unge vælger ungdomsuddannelse. Med et svendebrev i hånden kan man blive leder eller selvstændig og læse videre. De muligheder skal vi have italesat i endnu højere grad. De unge må gerne tænke "FAGLÆRT", når de tænker på behovet for den grønne omstilling.

Løsningen skal ikke kun findes blandt de unge. Vi skal også løfte flere af de voksne ufaglærte til faglært niveau. Det betaler sig at investere i, at flere ufaglærte voksne får en erhvervsuddannelse, for hvor ufaglærte står i en udsat position på arbejdsmarkedet, står faglærte i en langt mere attraktiv position med højere løn og beskæftigelse. Den forskel vil kun blive endnu mere udtalt fremover.

Flere unge skal vælge en erhvervsuddannelse. Det bør være en politisk topprioritering. Det er der god samfundsøkonomi i, og det er afgørende for den grønne omstilling.